

Livet som familjehem

Att vara familjehem är många gånger tålamodsprövande och energikrävande samtidigt som det ger väldigt mycket tillbaka. Det är en stor utmaning, där man inte vet hur det blir förrän barnet väl flyttat in. Många placerade barn och ungdomar har mycket bagage med sig, så det kan vara en stor utmaning och det kan krävas mycket tålamod och tid för att få barnet att känna sig tryggt.

Familjehem

Att öppna sitt hem för ett barn, ungdom eller vuxen som behöver trygghet och stöd, är inte ett lätt beslut. Man tar inte bara emot ett barn, utan oftast även ett helt nätverk, som många gånger kan ha egna svårigheter.

Som familjehemsförälder krävs det att man har det lilla extra tålamodet och ett engagemang utöver det vanliga. I mångt och mycket fungerar man som en vanlig förälder med läxläsning, stöd i kompisrelationer, fritidsaktiviteter, går på föräldramöten och så vidare. Man ansvarar för den dagliga omsorgen om barnet.

En stor skillnad är dock att man inte är ensam om föräldraskapet. Man samarbetar med de biologiska föräldrarna och socialtjänsten för att barnet ska få en bra och trygg uppväxt och förhoppningsvis kunna flytta hem igen.

När ett barn placeras påverkas hela familjen. Det kan vara jobbigt i början innan alla har vant sig vid varandra och hittat sina platser i familjen. Det är ändå en ny människa som kommer in i familjen och vill ha uppmärksamhet. Det kan bli en del rivalitet, särskilt om det finns andra barn i familjen och om barnen är nära i ålder. Barnen kan känna sig undanskuffade och orättvist behandlade. Då är det viktigt att man delar på ansvaret i de fall det går, särskilt om man är två vuxna i familjen. Den ena ger tid till det nykomna barnet och den andra gör något med de andra barnen i familjen. Det är otroligt viktigt att barnen får egen tid med den vuxne, särskilt i de fall då det placerade barnet behöver mycket uppmärksamhet och stöd.

Att tänka på ...

- Finns det tid, tålamod och plats för ett barn eller ungdom som kan ha stora svårigheter?
- Kan du/ni tänka er att arbeta i ett team med biologföräldrar, som också kan ha stora svårigheter?
- Hur påverkas de egna barnen om du/ni tar emot, ibland mycket trasiga barn?
- Hur kommer du/ni att hantera ett avslut, när barnet flyttar?

Varför behöver barn placeras?

Bakgrunden ser olika ut för de barn som behöver komma till ett familjehem. Det kan finnas stora brister i omsorgsförmågan, ett aktivt missbruk eller en sjukdom hos föräldrarna. Det kan även handla om barnets problematik eller livssituation som medför att det behöver placeras. Ytterligare exempel är svårigheter i skolan, konflikter med föräldrarna, kriminalitet, missbruk och liknande problem som kan vara orsaker till att barnet behöver miljöombyte. En annan grupp består av alla de ensamkommande

flyktingbarn/-ungdomar som kommer till Sverige som behöver trygga vuxna som finns där och stöttar och vägleder.

Många barn som placeras kan även ha olika funktionsnedsättningar. Det kan handla om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, så som ADHD eller autism/asperger, ofta i kombination med varandra eller t.ex. intellektuell funktionsnedsättning. Ibland vet man om detta från början, men i vissa fall uppdagas det med tiden. Detta kan göra att uppdraget blir tyngre än vad man fått information om, och räknat med från början.

Oftast placeras barn enligt [Socialtjänstlagen](#) (SoL), då har vårdnadshavarna gett sitt samtycke och det blir en så kallad frivillig placering. De gånger som vårdnadshavarna motsätter sig en placering kan socialtjänsten göra en framställning hos socialnämnden om ett tvångsomhändertagande enligt [Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga](#) (LVU). Det slutgiltiga beslutet fattas sedan av förvaltningsrätten och kan överklagas av vårdnadshavare eller socialnämnden.

Anledningar till att vuxna placeras i familjehem kan vara att personen tagit sig ur ett missbruk eller avtjänat ett fängelsestraff och behöver stöd en tid för att kunna slussas in i samhället igen. Förälder/barn och familjeplaceringar förekommer också. Det kan vara en förälder/familj som behöver stöd i sin föräldraroll, att skapa rutiner och regler för sitt barn. Det kan också vara en förälder som behöver stöd, både före och efter att barnet är fött.

Samarbete

När ett barn placeras i ett familjehem finns många som ska samarbeta runt barnet. Det är inte bara den ansvariga handläggaren från socialtjänsten man behöver samarbeta med, utan ofta även ett helt nätverk av människor, som föräldrar, mor- och farföräldrar och andra släktingar, personal vid förskola/skola, inom sjukvård, habilitering, barnpsykiatri med flera.

Barnet som kommer till din familj ska du som familjehemsförälder vara "medförälder" till. Det innebär bl.a. att vara ett stöd för barnet i kontakten med sina biologiska föräldrar och dess övriga nätverk. Att finnas där och tala om att det är tillåtet att älska och tycka om sina föräldrar, trots deras brister, är en viktig del i det stödet.

För att barnet ska kunna utvecklas och så småningom kunna flytta hem igen, är ett nära samarbete mellan alla inblandade mycket viktigt. Socialtjänsten, som är ansvarig för placeringen, ska vara spindeln i nätet och ge stöd och hjälp till familjehemmet, barnet och dess föräldrar, för att samarbetet ska fungera så bra som möjligt.

Att bli familjehem

Många barn och ungdomar behöver en "extra" familj, under en kortare eller längre tid. För dessa barn är det viktigt att man har tagit ett välgrundat beslut så att man orkar med det uppdrag man åtagit sig, oavsett vad som händer kring barnet och hur jobbigt det än kan bli.

Du måste inte vara perfekt! Det viktiga är att du kan erbjuda ett hem i en "vanlig" familj med en eller två trygga vuxna som förmår att ge ett barn en stabil tillvaro och en möjlighet att få vara barn för att kunna växa och utvecklas under goda förhållanden.

Alla barn är unika och därför behövs det olika slags familjekonstellationer. Du kan bo i stan eller på landet, vara ensamstående eller leva i en relation, med eller utan egna barn. Det som är viktigt är att familjehemmets förhållanden och förutsättningar matchas med barnets behov. Rätt familj till rätt barn!

Som familjehemsförälder får du stöd och vägledning i ditt uppdrag, antingen från de ansvariga handläggarna vid socialtjänsten eller från en egen handledare som man tar in för ändamålet. Ofta har man många frågor både innan, under och efter en placering. Handläggaren eller handledaren ska finnas där för dig som ett stöd i vardagen när du behöver det. Var aldrig rädd för att fråga om det du undrar över.

Finns det några krav?

För att bli familjehem behöver du vara en trygg vuxen med en stabil och ordnad tillvaro, utrymme, gott om tid och tålamod och att du kan tänka dig att samarbeta med t.ex. socialtjänsten och biologföräldrar. Du får också gärna ha tidigare erfarenhet av barn och/eller ungdomar. Det finns ingen formell åldersgräns, men olika kommuner och företag kan ha olika syn på åldern av dig som uppdragstagare.

För att bli familjehem är det också bra om du:

- **har ett rum ledigt där barnet får känna sig tryggt.** Att barnet får ett eget rum är ett vanligt krav. Ett vardagsrum räknas inte som ett sovrum, varken till det placerade barnet eller för övriga i familjen.
- **är intresserad av människor** och respekterar andra kulturer samt har en förståelse för andras sätt att leva.
- **har tid, tålamod och ett engagemang utöver det vanliga** att stötta och hjälpa barn och unga i en svår situation. Barnet som placeras kan ha traumatiska upplevelser med sig som det behöver hjälp med att bearbeta, där kontakt med t.ex. sjukvården eller annan profession kan behövas. Barnet kan även ha svårigheter i skolan, med kompisar eller andra problem där du behöver finnas som stöd.
- **är bra på att samarbeta** och är positiv till att ha ett nära samarbete med socialtjänst, biologisk släkt, god man och andra viktiga personer för barnet och instanser så som vården, skolan med flera.
- **ser uppdraget som en möjlighet att stötta och hjälpa någon i en utsatt situation.** Ett uppdrag ses inte som ett arbete och ska därför inte vara din huvudinkomstkälla. Då man sällan vet hur länge en placering varar och uppsägningstiden oftast är en månad, så kan man från en månad till en annan, stå utan inkomst.
- **kan ta ledigt från ditt arbete** för att vara med på olika möten, till exempel med socialtjänsten, vården, skolan med flera som sker på dagtid.

Utredning

Innan du kan bli familjehem måste du och din eventuella partner genomgå en omfattande utredning av socialtjänsten i den placerande kommunen. Denna består av intervjuer, referenstagning och registeruppgifter från polisens misstanke- och belastningsregister, socialregistret, Försäkringskassan och Kronofogdemyndigheten.

Avesta kommun använder "En varaktig relation" som utredningsmetod. Utredningen går ut på att ta reda på så mycket som möjligt om dig/er som person för att kunna avgöra om ni har vad som krävs för ett uppdrag. Vanliga frågor handlar om uppväxten, nuvarande familjeförhållanden, hälsa, personlighet, intressen, samarbete, barnuppfostran och inställningen till barn.

Hur lång tid det tar från det att man blivit godkänd som familjehem tills man får en placering, är väldigt olika. Det kan röra sig om allt från någon månad till ett halvår eller ibland mer. Anledningar till att det dröjer kan exempelvis vara att det inte är färdigutrett om ett barn/ungdom ska placeras, ungdomen vill inte, föräldrarna sätter sig emot ett placeringsbeslut, socialtjänsten väntar på ett domstolsbeslut med mera. Det kan också vara så att det vid det aktuella tillfället inte finns något barn som matchar just din familj. Matchningen mellan barn och familjehem är mycket viktig för att det ska bli en lyckad placering.

Sekretess

Som familjehem omfattas man inte av [Offentlighets- och sekretesslagen](#) (2009:400), men man ska alltid iakttä försiktighet med uppgifter kring den placerade samt om barnets biologiska nätverk. Sekretess råder dock för kontrakterade jourhem/familjehem, kontaktfamiljer samt kontaktpersoner.

Utgångspunkten är att man som familjehemsföräldrar så långt som möjligt, ska kunna jämföras med vanliga föräldrar i vardagen och kunna diskutera barnet med till exempel skolan och hälso- och sjukvården.

Ekonomisk ersättning

Vid ett uppdrag utgår ersättning som grundas efter SKR:s rekommendationer. Ersättningens storlek beror på uppdragets svårigheter och hur ofta man träffas. Den är uppdelad i två delar, en omkostnadsdel som är skattefri och en arvodesdel som beskattas.

- En omkostnadsdel som ska täcka kostnader för barnets normala behov för försörjning och livsföring, mat, boende och andra utgifter. Omkostnadsersättningen är varken sjukpenninggrundande eller pensionsgrundande. Man får göra avdrag i sin deklaration för den del av omkostnadsersättningen som överstiger en viss summa. Läs mer på Skatteverkets hemsida för mer information.
- En arvodesdel är en ersättning för den insats du gör. Denna del är en skattepliktig inkomst och beskattas som inkomst av tjänst. Uppdragsgivaren gör avdrag för preliminär skatt och betalar in sociala avgifter. Arvodet är sjukpenninggrundande och pensionsgrundande men berättigar inte till en tjänstepension eller A-kassa. Uppdraget berättigar inte heller semesterlön eller semesterersättning.

Omkostnad och arvode betalas ut månadsvis via Swedbank till ditt bankkonto. Om ditt bankkonto inte är kopplat till Swedbank kommer du vid första utbetalning få hem information om detta.

Källa: [Information och artiklar om familjehemsvård \(familjehemmet.se\)](https://familjehemmet.se/information-och-artiklar-om-familjehemsvard)